

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย นับตั้งแต่ชุมชนชาติไทยได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วไปในอาณาจักรสุวรรณภูมิ (Golden Land) (ปฐมพงษ์โพธิ์ประสิทธิ์นันท์, 2550, น. 114) กล่าวได้ว่า พระมหากษัตริย์และปวงชนชาวไทยเป็นพุทธมามกะ เป็นชนชาติที่นับถือพระพุทธศาสนา จนกลายเป็นที่ยอมรับของชาวตะวันตกว่า เป็นดินแดนแห่งผ้ากาสาหวัดสี (Land of the Yellow Robes) (พระมหาไพฑูริย์ วรรณบุตร, 2550, น. 1) โดยหลักการของพระพุทธศาสนานั้นเน้นในหลักของเหตุและผล หลักของปัญญา ไม่เชื่อเรื่องการบันดาลของเหล่าภูตผี ปีศาจ และเทวดาต่าง ๆ รวมทั้ง การไม่นับถือสิ่งอื่นนอกจากพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง เพราะวาสังเหล่าอื่นนั้นไม่ใช่ที่พึ่งอันประเสริฐ ไม่สามารถทำให้คนหลุดพ้นจากความทุกข์ได้

แต่ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา “จตุคามรามเทพ” ได้ก่อให้เกิดกระแสความศรัทธาเพิ่มมากขึ้น จนมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยจุดเริ่มต้นของกระแสนี้ มาจากการเสียชีวิตของขุนพันธรักษ์ราชเดช ซึ่งเป็นผู้สร้างจัดสร้างจตุคามรามเทพ ตั้งแต่ปี 2529 โดยครั้งนั้น มีการสร้างจตุคามรามเทพเพื่อนำรายได้มาจัดสร้างศาลหลักเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช ในพิธีศพของขุนพันธรักษ์ราชเดช มีการแจกจตุคามรามเทพ มีผู้ที่มาร่วมงานหลายหมื่นคน เบียดเสียดกันเข้าไปแย่งกันเป็นที่ไกลหาล (สุเจน กรรพฤทธิ์, 2550, น. 64) นอกจากนั้น การนำเสนอเรื่องราวจตุคามรามเทพ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงความศักดิ์สิทธิ์และอิทธิปาฏิหาริย์ของจตุคามรามเทพ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างจตุคามรามเทพของบุคคลที่เป็นผู้นำของประเทศ ผู้มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ทั้งดารา นักร้อง นักแสดง นักการเมือง รวมทั้งพระสงฆ์ พระเถระชั้นผู้ใหญ่บางรูป ยิ่งทำให้กระแสความนิยมในจตุคามรามเทพทวีเพิ่มมากขึ้น จนถึงได้ว่าเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งในสังคมไทย และไม่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น จตุคามรามเทพยังได้รับความนิยมจากชาวต่างประเทศทั้งเกาหลี สิงคโปร์ พม่า ไม่เว้นแม้กระทั่งประเทศในยุโรป และอเมริกา (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2550, น. 20)

ความนิยมในจตุคามรามเทพนั้นนับเป็นกระแสสังคมที่รุนแรงที่สุดอีกอย่างหนึ่งในสังคมไทย ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นการสะท้อนถึงความอ่อนแอทางด้านจิตใจของคนในสังคมที่กำลังประสบ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อหมดที่พึ่งจึงหันมาพึ่งจตุคามรามเทพได้หรือไม่ เพราะชื่อของจตุคามรามเทพในแต่ละรุ่นนั้น ล้วนเป็นการตั้งชื่อเพื่อเพิ่มความร่ำรวยให้กับผู้ที่นำไปคล้องคอสักการบูชา เช่น รุ่นโคตรรวย รุ่นโคตรเศรษฐี รุ่นรวยสมใจนี้ รุ่นทรัพย์ไพศาล รุ่นรวยไม่มีเหตุผล เป็นต้น ดังนั้นความนิยมในจตุคามรามเทพ นอกจากจะเกิดจากศรัทธาแล้วจะถือว่าเป็นความมั่งคั่งได้หรือไม่ เพราะความต้องการจตุคามรามเทพเกิดขึ้นเพราะหวังรวยทางลัด หวังว่าตนเองจะร่ำรวยเหมือนชื่อรุ่นของจตุคามรามเทพรุ่นนั้น ๆ โดยเฉพาะจตุคามรามเทพรุ่นรวยไม่มีเหตุผลนั้น ถือว่าเป็นความมั่งคั่งและความไร้สติปัญญาของผู้สร้างได้หรือไม่ หรือเพียงแค่เป็นการตั้งชื่อให้หน้าสนใจเพื่อโฆษณาสินค้าอย่างเดียว นอกจากนั้น กระแสการคลั่งไคล้และหลงใหลจตุคามรามเทพยังสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยกำลังจมปลักอยู่ภายใต้กระแสวัตถุนิยมอย่างรุนแรง จนยากที่จะเย้ยหยาน ยึดถือวัตถุเป็นสิ่งสูงสุดที่ต้องไขว่คว้า และแย่งชิงเพื่อให้ได้และครอบครอง ยึดถือความมั่งคั่งร่ำรวยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อถูกโมหะและความโลภเข้าครอบงำจตุคามรามเทพ จึงกลายมาเป็นที่พึ่งอันสำคัญแทนพระรัตนตรัย ทำให้พุทธศาสนิกชนแข่งกันสร้างจตุคามรามเทพขึ้นอย่างมากมาย ด้วยหวังว่าชีวิตของตนจะมั่งคั่ง ร่ำรวย และแคล้วคลาดจากภัยพิบัติทั้งปวง หากบูชาจตุคามรามเทพโดยมีการประมาณการว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2550 มีการจัดสร้างจตุคามรามเทพไม่ต่ำกว่า 1,000 รุ่น (กองบรรณานิการข่าวสด, 2550, น. 8)

ในแง่ของการขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นจะเห็นได้ว่า กระแสความนิยมในจตุคามรามเทพที่เพิ่มขึ้นอย่างมากและต่อเนื่องมาโดยตลอดส่งผลทำให้ในช่วงที่ผ่านมา 5 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2550 มีการจัดสร้างองค์จตุคามรามเทพแล้วประมาณ 300 รุ่น และคาดว่าตลอดทั้งปีจะมีการจัดสร้างจตุคามรามเทพประมาณ 650 รุ่น โดยบริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด คาดว่า ตลอดปี พ.ศ. 2550 จะมีเม็ดเงินสะพัดในธุรกิจการสร้างจตุคามรามเทพทั้งสิ้นประมาณ 40,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากที่เคยประมาณการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ประมาณร้อยละ 81 (เดิมประมาณการไว้ที่ 22,000 ล้านบาท) (สุเจน กรรพฤทธิ, 2550, น. 61) เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลจากหลากหลายวงการธุรกิจต่างหันมาสร้างจตุคามรามเทพจนทำให้ปริมาณการสร้างจตุคามรามเทพเพิ่มขึ้นเป็นประวัติการณ์อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในวงการพระเครื่องและวัตถุมงคลส่งผลให้เกิดการขยายตัวในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและค่าใช้จ่ายในการจัดสร้างองค์จตุคามรามเทพอย่างมากมายมหาศาลดังกล่าวแล้ว

จากปรากฏการณ์กระแสความนิยมในจตุคามรามเทพในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาทำให้เกิดคำถามต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายว่าเกิดอะไรขึ้นในสังคมไทย เกิดอะไรขึ้นกับพระพุทธศาสนาในสังคมไทยที่เป็นที่พึ่งทางใจที่สำคัญที่สุด ทำไมประชาชนจำนวนมากถึงหันไปพึ่งจตุคามรามเทพพระพุทธศาสนามีท่าทีต่อปรากฏการณ์ดังกล่าว และต่อจตุคามรามเทพอย่างไร และจะมีทางออก

ในการแก้ไขปัญหานี้เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา และผลกระทบนั้นมีผลดี และผลเสียต่อพระพุทธศาสนาหรือไม่ อย่างไร เพราะว่ากระแสความนิยม ในจุดศุภคัมภีรานั้นต่างจากการนับถือวัตถุมงคลอื่น ๆ ที่เคยมีมาแต่อดีตของประชาชนชาวไทย อย่างสิ้นเชิง ไม่เพียงแต่ประชาชนทั่วไปเท่านั้นที่ให้ความสำคัญและนิยมแขวนเหรียญจุดศุภคัมภีร ทพ พระสงฆ์ในวัดต่าง ๆ ก็เช่นกัน ที่ตกอยู่ภายใต้กระแสจุดศุภคัมภีร ทพ เห็นได้จากพระสงฆ์หลาย รูปที่เป็นเจ้าพิธีในการจัดสร้าง และเป็นผู้โฆษณาชวนเชื่อเสียเอง และปฏิภีรียาที่มีต่อกระแสนิยมนี้ มีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่ต่อต้าน เป็นเหตุให้ชาวพุทธทั่วไปเกิดความสับสน ทั้งในด้านความคิด และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น ไม่รู้ว่าจุดศุภคัมภีร ทพมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา อย่างไรหรือไม่ และการมีศรัทธาความเชื่อต่อจุดศุภคัมภีร ทพนั้นขัดแย้งกับคำสอนในพระพุทธศาสนาหรือไม่

เหตุการณดังกล่าวจะถือว่า เป็นความล้มเหลวของพระพุทธศาสนาหรือไม่ เป็นความล้มเหลวของพระสงฆ์ ผู้ทำหน้าที่ในการนำพระธรรมคำสั่งขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปอบรมสั่งสอนพุทธศาสนิกชนหรือไม่ เพราะว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ชี้แนะ และให้ความเข้าใจ เกี่ยวกับจุดศุภคัมภีร ทพและหลักธรรมที่แฝงมากับจุดศุภคัมภีร ทพแก่ประชาชน ในทางตรงข้าม พระสงฆ์กลับตกอยู่ภายใต้กระแสของสังคม ละเลยการการปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของ พระพุทธศาสนา ทำให้พระธรรมคำสั่งสอนและหลักการของพระพุทธศาสนาถูกบิดเบือนไป กลายเป็นสิ่งฆพานิชย์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือได้ว่า เป็นวิกฤตการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง นอกจากนั้น การร้องเรียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระภิกษุในการเป็นเจ้าพิธีบวงสรวงและ ปลุกเสกจุดศุภคัมภีร ทพ โดยปรากฏว่ามีการร้องเรียนพฤติกรรมดังกล่าวผ่านสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติโดย นางจุฬารัตน์ บุญยากร ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ (พศ.) กล่าวถึง การทำพิธีปลุกเสกจุดศุภคัมภีร ทพ ที่ผิดเพี้ยน ไม่สำรวม และไม่เหมาะสมกับ สมณเพศ ว่าได้ประสานไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด (พศจ.) และพระวินยาธิการ ในทุกจังหวัด ให้คอยดูแลการจัดพิธีปลุกเสกจุดศุภคัมภีร ทพตามวัดต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ พระสงฆ์ไปทำพิธีปลุกเสกในลักษณะที่ผิดเพี้ยน และไม่เหมาะสมกับสมณเพศ ซึ่งอาจก่อให้เกิด ความเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา

ปรากฏการณ์จุดศุภคัมภีร ทพดังกล่าว มีแง่มุมที่น่าสนใจหลายเรื่องที่ควรศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้ศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ขององค์จุดศุภคัมภีร ทพที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย เช่น จุดศุภคัมภีร ทพนั้นมีที่มาอย่างไรในประวัติศาสตร์ การนับถือจุดศุภคัมภีร ทพสอดคล้องกับ หลักการของพระพุทธศาสนากระแสหลักหรือไม่ ถ้าสอดคล้องเหตุใดจึงมีการแสดงความเห็น ในเชิงคัดค้านจากพระภิกษุบางรูป และหากว่าไม่สอดคล้องกับหลักการของพุทธศาสนา เหตุใด

วัดต่าง ๆ ในประเทศไทยจึงสร้างเจตุดามรามเทพออกมาอย่างมากมาย และสังคมไทยได้เรียนรู้
อะไรจากปรากฏการณ์นี้บ้างหรือไม่ ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรทำการศึกษาให้สังคมรับทราบ
เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของ
บุคคลในสังคมสืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นสมควรศึกษาเรื่องปรากฏการณ์
เจตุดามรามเทพ ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาหลัก ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษามุมมองของพระพุทธศาสนากระแสหลักต่อเจตุดามรามเทพ
2. เพื่อศึกษาถึงปรากฏการณ์เจตุดามรามเทพที่กระทบต่อหลักการของพระพุทธศาสนา
กระแสหลัก
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปรากฏการณ์เจตุดามรามเทพ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้ครอบคลุมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจะวิจัยทั้งเชิง
คุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
หนังสือและเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบในการทำวิจัยนี้จากหลายแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น
หอสมุดของมหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยแบ่งประเภทของเอกสารดังนี้

- 1.1 เอกสารชั้นปฐมภูมิ ศึกษาจากข้อมูลที่ปรากฏในพระไตรปิฎก
- 1.2 เอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ อรรถกถา ฎีกา วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง หนังสือและ
เอกสารอื่น ๆ

- 1.3 สืบค้นทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งพระสงฆ์และนักวิชาการ
จำนวนประมาณ 10 รูป/คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัย

3.1 ในการจัดทำข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสาร มาศึกษาอย่างละเอียด พร้อมจัดระบบหมวดหมู่ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

3.2 นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ และสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

3.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอธิบายและวิเคราะห์ พร้อมตาราง และภาพประกอบบางส่วน บางตอน และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้พิจารณา เพื่อแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณชนต่อไป

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ของจิตศรัทธามรณมูขุเตพที่แพร่หลายเป็นอย่างมาก ในสังคมไทยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2530-2550

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องปรากฏการณ์จิตศรัทธามรณมูขุเตพและ ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนากระแสหลัก คือ

1. ได้ทราบถึงมุมมองของพระพุทธศาสนากระแสหลักต่อจิตศรัทธามรณมูขุเตพ
2. ได้ทราบถึงปรากฏการณ์จิตศรัทธามรณมูขุเตพที่ส่งผลกระทบต่อหลักการของพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ
3. ได้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปรากฏการณ์จิตศรัทธามรณมูขุเตพ

1.6 การทบทวนวรรณกรรม

การทำวิจัยเรื่อง “จิตศรัทธามรณมูขุเตพ: ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนากระแสหลัก” ผู้วิจัย ได้ศึกษางานวิชาการ เอกสาร และวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. “สนทนาธรรม “คติ-จิตศรัทธามรณมูขุเตพ”” ซึ่งเป็นการบรรยายโดย พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พิมพ์เป็นธรรมทานโดยสำนักพิมพ์ พิมพ์สวຍ จำกัด ปี 2550 เนื้อหาว่าด้วยการถามตอบถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับจิตศรัทธามรณมูขุเตพ และการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามหลักธรรมของ

พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงหัวข้อธรรมที่แฝงอยู่ในจตุคามรามเทพ เช่น การเคารพและสักการพระบรมสารีริกธาตุของจตุคามรามเทพ เป็นต้น

2. “นิตยสารศิลปวัฒนธรรม” ฉบับที่ 8 มิถุนายน 2550 ซึ่งเป็นปีที่ 28 ของการพิมพ์เผยแพร่ โดยเนื้อหาประกอบด้วยบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับจตุคามรามเทพเช่น “จตุคามรามเทพกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์” เขียนโดย กำธร เลี้ยงสังธรรม, “ตามหาที่มาจตุคามรามเทพ” เขียนโดย ไมเคิล ไรท์ และ “จตุคามรามเทพ: สังคม, ศรัทธา, และมูลค่าการตลาด” โดย วิภา จิรภาไพศาล ซึ่งได้รวบรวมบทวิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการไว้หลายท่าน เช่น ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์

3. “หนังสือพิมพ์มติชน สุดสัปดาห์” ฉบับประจำเดือน มีนาคม-มิถุนายน 2550 เนื้อหาว่าด้วยประวัติของขุนพันธรักษ์ราชเดชและประวัติการสร้างจตุคามรามเทพในรุ่นแรก ๆ คือ ตั้งแต่ ปี 2530 เป็นต้นมา พร้อมทั้งกล่าวถึงอิทธิปาฏิหาริย์ของจตุคามรามเทพในบางส่วน

4. “เจาะ จตุคาม-ขุนพันธรักษ์ราชเดช จตุพรจตุพิธทั้ง จตุทิศ เล่มที่ 1-2” พิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชน ปี 2550 รวบรวมเรียบเรียงโดย บรรณธิการข่าวสด เนื้อหาว่าด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับจตุคามรามเทพ ทั้งในส่วนของประวัติของจตุคามฯ และของผู้สร้าง รวมทั้ง บทสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ภูธรรัตน์ พันธรักษ์ราชเดช - ทายาทขุนพันธรักษ์ราชเดช และพระอาจารย์โฑติ เขียนจตุคาม ฯลฯ” และการวิเคราะห์ปรากฏการณ์จตุคามในมุมมองนักประวัติศาสตร์ โดย ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม นิธิ เอียวศรีวงศ์ และ นายแพทย์ บัญชา พงษ์พานิช

5. “ธรรมะจตุคาม” เขียนโดย พัทธกษ ไทรงาม พิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์เล่มอน กรีน ปี 2550 เนื้อหากล่าวถึง จตุคามรามเทพในมุมมองที่ว่าท่านเป็นมหาเทพที่ได้บำเพ็ญบุญบารมีมาแล้ว และได้มาแสดงตัวเพื่อให้ชนทั้งหลายได้กราบไหว้บูชา เพื่อความเป็นบุญ เป็นสิริมงคล และแสดงถึงธรรมะที่ท่านได้บำเพ็ญมา ทั้งนัยตรงและนัยประวัติ หรือผ่านตำนานและการเข้าทรงในคราวที่สร้างศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราช และวิธีการปฏิบัติบูชาอย่างถูกต้องไม่หลงงมงายจนเกินไป

6. “คู่มือจตุคามรามเทพ” เขียนโดย บุญชู เลือดไทย พิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์บัวตอง ปี 2550 เนื้อหาว่าด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับจตุคามรามเทพ ทั้งในส่วนของประวัติของจตุคามฯ และวิธีการดูจตุคามรามรุ่นต่าง ๆ

7. “สถานการณ์พระพุทธศาสนาและกระแสไสยศาสตร์” ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) พิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์สหธรรมิกการพิมพ์ปี 2539 เนื้อหาว่าด้วย สถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในปัจจุบันที่มีกระแสของไสยศาสตร์เข้ามามีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชน พร้อมทั้งได้แสดงหลักการของพระพุทธศาสนาต่อไสยศาสตร์ และวิธีการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสไสยศาสตร์

8. “พุทธศาสตร์ร่วมสมัย” ของพระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตฺโต) พิมพ์เผยแพร่โดยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี 2546 เนื้อหาว่าด้วย การนำเสนอพุทธธรรมเชิงประยุกต์ตอบปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ สังคม และประเทศชาติ ของโลกในปัจจุบัน โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องคือเรื่องพระราหูกับชาวพุทธไทย โดยชี้ให้เห็นถึงความมั่งงายของชาวไทยและความไม่เข้าใจต่อพระราหู คล้ายกับความเชื่อต่อจตุคามรามเทพ และเน้นย้ำให้เชื่อต่ออภิวรรณกรรม และการทำดีเท่านั้น เพราะทุกอย่างล้วนเกิดจากการมีเหตุปัจจัยหาได้เกิดเพราะมีสวดอ้อนวอนไม่

9. “พุทธศาสนาในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต” ของ พระไพศาล วิสาโล พิมพ์เผยแพร่โดย มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ ปี 2546 โดยเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ได้แสดงให้เห็นวิกฤตทางโครงสร้างพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การตัดนัยทางสังคมออกไปจากคำสอนของพระพุทธศาสนา จนหลักคำสอนเหลือมิติทางปัจเจกอย่างเดียว ทำให้ดูเหมือนว่าพระพุทธศาสนาไม่มีพลังที่จะตอบสนองต่อปัญหาทางสังคมได้ นอกจากนั้น ยังได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากลัทธิบริโภคนิยม และลัทธิวัตถุนิยม ในปัจจุบันต่อพระพุทธศาสนาและท้ายสุดเป็นการเสนอแนวทางในการแก้วิกฤตของพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ

10. “ท่านท้าวจตุคาม – ท่านท้าวรามเทพ ประวัติ ปราบกฏการณ์ อิทธิฤทธิ์ความขลัง และผลกระทบต่อสังคมไทยในช่วง พ.ศ. 2530-2550” เป็นงานวิจัยของ คุณหญิง สุริยา รัตนกุล ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ถือว่าเป็นงานวิชาการที่สมบูรณ์อย่างยิ่งเกี่ยวกับจตุคามรามเทพ เพราะเป็นการศึกษาถึง ประวัติอย่างละเอียด พร้อมทั้งได้ศึกษาถึงปราบกฏการณ์ อิทธิฤทธิ์ความขลัง และผลกระทบต่อสังคมไทยในช่วง พ.ศ. 2530-2550 ของจตุคามรามเทพ พร้อมทั้งบทสัมภาษณ์พระธรรมสุธี (ปัจจุบัน พ.ศ. 2552 เป็นพระเทพวินยาภรณ์) เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช

11. “อิทธิพลของวัตถุมงคลที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน” เป็นวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระมหามานตรี วรุลโก เนื้อหาว่าด้วยประวัติความเป็นมา พัฒนาการ ประเภทของวัตถุมงคล ความเชื่อเกี่ยวกับวัตถุมงคลในสังคมไทย ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งแนวคิด และมุมมองต่าง ๆ ต่อวัตถุมงคลในสังคมไทย

12. “เทวดาในพระพุทธศาสนาเถรวาท”วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระครูวินัยธรสุเทพ อภิภูจน ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับเทวดา และสวรรค์ ซึ่งเป็นภพภูมิของผู้ที่เคยสร้างคุณความดีเมื่อครั้งเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่า เทวดาและมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกันด้วยหลักกรรม คือ หลักของกรรมที่จำแนกสัตว์ให้เป็นไปต่าง ๆ กันคือ ทราบหรือประณีต โดยถือเอามนุษย์ภูมิเป็นเกณฑ์หรือเป็นแดนแห่งพฤติกรรมที่ชักนำสัตว์ไปสู่ภพภูมิต่าง ๆ สวรรค์มีมากขึ้นด้วยกันตามระดับคุณธรรมของผู้บำเพ็ญกุศลธรรม

แต่เทวดาก็เป็นปฤชชนเช่นเดียวกันกับมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเทวดาในทางพฤติกรรม จึงเป็นไปในรูปแบบที่แตกต่างกัน พระพุทธศาสนาได้ชี้แนวทางแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเทวดา ด้วยการวางท่าที่แห่งเมตตา มีไมตรีจิต อยู่ร่วมกันฉันมิตร เคารพนับถือซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย และเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏฏ์

13. การศึกษาวิเคราะห์เรื่องไสยศาสตร์กับพุทธศาสตร์ตามทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)“ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระประเสริฐ ชุตินฺธโร เนื้อหาว่าด้วย แนวคิดเรื่องไสยศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างไสยศาสตร์กับพุทธศาสตร์ โดยเฉพาะในมุมมองของพระธรรมปิฎก พร้อมทั้งผลกระทบของไสยศาสตร์ต่อพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งวิธีการนำหลักพุทธศาสตร์และไสยศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้คนเข้าถึงหลักพุทธธรรมที่แท้จริง

14. “จตุคามรามเทพในมิติของทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการพึ่งพาตนเอง” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของธนพันธ์ุ ขจรพันธ์ุ เนื้อหาว่าด้วยภาพรวมความเป็นมา ความเชื่อ และทัศนคติ ความสำคัญเบื้องต้นที่เกี่ยวกับองค์จตุคามรามเทพ โดยศึกษาจตุคามรามเทพในฐานะของทุนทางสังคม ความสัมพันธ์ของจตุคามรามเทพในฐานะของทุนทางสังคมกับการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของประชาชน จากผู้ค้าวัตถุมงคลจตุคามรามเทพเป็นอาชีพหลัก ผู้ค้าวัตถุมงคลจตุคามรามเทพเป็นอาชีพเสริม ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับจตุคามรามเทพ ผู้ใช้และประชาชนทั่วไป รวมทั้งผู้มีความเกี่ยวข้องเป็นพิเศษกับจตุคามรามเทพ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแนวทางในการวิจัยนั้น จะได้ศึกษาถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของจตุคามรามเทพที่มีผลกระทบต่อหลักการของพระพุทธศาสนากระแสหลักและนำมาวิเคราะห์พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขต่อไป